

Začiatok školského roka, Humenné, 02.09.2014

ŠANCA PRE INTELEKTUÁLNY A DUCHOVNÝ RAST

Rozpoviem vám jeden príbeh: Osemročný americký černošský chlapec Ben nevedel pochopiť, že ho jeho otec má rád a napriek tomu opúšťa ich rodinu, odchádza preč, rozvádza sa s mamou. Bola to preňho trauma. Ostal so svojim dva roky starším bratom a svojou mamou bývať v černošskom gete. Trápenie z odchodu otca, slabšia učiteľka a potom prestup do inej školy. To všetko spôsobilo, že sa mu v škole nedarilo, posmievali sa mu a ponižovali ho. Sám píše: *„Až do piateho ročníka sa nenašiel spolužiak, ktorý by ma mohol ohroziť v pozícii triedneho hlupáka.“* Azda si trocha dokážeme predstaviť, čo sa dialo v jeho vnútri. Keď priniesol z novej školy prvé vysvedčenie, mama videla, že je biedne.

Vtedy mu povedala: *“Ak to s tvojimi známkami pôjde aj ďalej takto, stráviš zvyšok života na podpore alebo prinajlepšom budeš zametať podlahu niekde v továrni. To však nie je budúcnosť, akú by som si pre teba predstavovala. A takto si ju nepredstavuje ani Boh.“*

Nebila ho, ani mu nenadávala. Hovorila: *„Pracujem pre bohatých a vzdelaných ľudí a pozorujem, že dokážu všetko, čo si zaumienia. A ty to zvládneš tiež.“* Potom ho objala okolo ramien. Takto pozitívne motivovala obidvoch synov kedy len mohla. Po šoku z vysvedčenia im hovorí: *„Neviem chlapci, čo mám teraz s vami robiť, ako ďalej. Porozprávam sa o vás s Bohom.“*

Dva dni po vysvedčení sa vrátila z práce o hodinu skôr ako zvyčajne. Našla synov, samozrejme, pri telke. Vypla ju, postavila sa pred nich a povedala čosi pre nich

zdrvujúce: „*Modlila som sa a Boh mi ukázal, ako ďalej. Od dnešného dňa sa budete pozerat' v televízii len na dva programy týždenne, ktoré si dopredu vyberiete.*“ „*Protestovali sme*“, hovorí Ben, „*ale bolo nám jasné, že to mama myslí vážne.*“

A to ešte nebolo všetko. Zákaz televízie im totiž zaistil veľa voľného času. V hlave ich mamy sa okamžite zrodil plán, ako ho využiť. Prišlo ďalšie nariadenie: „*Zájdete do knižnice a vypožičiate si knihy. Každý týždeň prečítate najmenej dve. Na konci týždňa mi vždy poviete, o čom ste čítali.*“

Ben hovorí: „*To už bolo priveľa. Za celý svoj život som neprečítal ani jedinú – okrem povinného čítania. Nedokázal som si predstaviť, že prečítam JEDNU knihu za týždeň, nie to dve!*“

Vedeli však, že mama neustúpi. Na druhej strane, mamu si veľmi vážili a mali ju radi, takže chtiac-nechtiac na druhý deň nacupitali do knižnice. Mama im hovorila: „*Dvere do sveta sú otvorené ľuďom, ktorí sú ochotní čítať. A moji chlapci budú v živote úspešní, pretože sa stanú najlepšimi čitateľmi v škole.*“

Účinok pravidelného čítania a získavania poznatkov sa musel nejako prejavíť, lenže neustále tu šarapatila psychická bariéra ‚triedneho hlupáka‘. Prišli však čoskoro dve udalosti. Prvá sa týkala spellingu, teda hláskovania. Najšikovnejší spolužiak dostal za úlohu hláskovať súťažné slovo poľnohospodárstvo. Ben zistil, že ho potichu vie správne vyhláskovať. A tak si povedal: „*Keď dokážem hláskovať toto, potom zvládnem aj všetky ďalšie slová. A nakoniec tromfnem aj Bobbyho.*“ Po rokoch konštatuje: „*Stačilo jediné slovo – poľnohospodárstvo – aby som začal dúfať.*“

Avšak to, čo spôsobilo skutočný prelom v jeho živote prišlo na nasledujúci týždeň. Učiteľ prírodovedy vysvetľoval látku o sopkách. Pri vysvetľovaní im ukázal kameň, podobný začiernenému sklíčku a spýtal sa: „*Vedel by niekto, čo to je a čo to má spoločné so sopkami?*“

Ben hovorí, že vďaka svojim čitateľským skúsenostiam ten kameň ihneď spoznal. Čakal, že sa prihlási niekto zo spolužiakov, ale nik nezdvihol ruku, ani tí najšikovnejší. Osmelil sa a učiteľ ho vyvolal. Keď ostatní začuli jeho meno, tak okolo neho prebehla vlna temného smiechu, že ide o vtip alebo nejakú hlúposť. Avšak Ben vyhlásil: „*Obsidián.*“ Tak sa volal ten nerast.

„*Áno, to je správna odpoveď*“, povedal učiteľ a snažil sa zakryť úžas, hoci bolo zrejmé, že ho prekvapilo to, čo počul. Ben pokračoval, že vzniká rýchlym schladením lávy, keď sa dostane do vody. A keď videl, že upútal na seba pozornosť a zistil, že vie to, čo nik z triedy, začal zo seba sypať všetko, čo kedy čítal o obsidiánoch, o sopkách.

„*Je to úplne správne,*“ konštatoval učiteľ a usmial sa na Bena. Ben hovorí, že keby mu vtedy oznámili, že vyhral v lotérii milión, nemohol by ho viac vzrušiť a nadchnúť. Spomína: „*V tých niekoľkých okamihoch som spoznal, ako chutí úspech. Preletelo mi vtedy hlavou: Páni pozrite sa na nich. Sledujú ma s obdivom. Mňa, triedneho tuťmáka. Dívajú sa, ako by neverili, či som to vážne povedal ja.*“

Ben tvrdí, že až vtedy prišiel na to, že čítanie a učenie spolu súvisia. V ten deň prvýkrát uznal, že jeho mama mala pravdu. V nasledujúce dni sa cítil ako hrdina. V škole prestali vtipy na jeho adresu. Postupne sa mu zlepšovali známky zo všetkých predmetov. Vtedy mu prichádzali myšlienky: „Prečo by si nemohol byť najlepší v triede? Keď si sa naučil všeličo o obsidiánoch, zvládneš aj

zemepis, matematiku a vôbec všetko.' „*Jediný triumfálny okamih ma postrčil k ešte usilovnejšiemu čítaniu*“, konštatoval.

Čo myslíte, ako to šlo ďalej? Dobre, veľmi dobre. Stal sa však nafúkanec. Trvalo mu to, kým si to uvedomil a začal s tým čosi robiť. Potom sa rozhodoval o vysokej škole. Bavila ho psychológia, už uňho mnohí hľadali radu, lebo načítal kvantum kníh a článkov. Nakoniec to bola predsa len medicína, sen ešte z detstva. Na začiatku vysokej školy, to skoro prepískol, keď podcenil systematickú prípravu pri jednom predmete. Našťastie tú skúšku urobil a považuje ju osobne za skutočný Boží zázrak, či konkrétnu Božiu intervenciu. Potom už cieľavedome a so zanietením kráčal za vytýčeným cieľom. A kým je dnes? Jedným z najznámejších neurochirurgov v Spojených štátoch amerických. Vykonal stovky neurochirurgických operácií. V roku 1987 vstúpil do histórie medicíny ako vedúci osemdesiatčlenného operačného tímu, ktorý prvý úspešne oddelil siamske dvojčatá zrastené temenom hlavy. Táto operácia trvala dvadsať hodín. A bola úspešná...

Prečo tento príbeh na začiatku školského roka? Možno naivná otázka pre vás, stredoškolákov, ale predsa. Nenašli ste sa trochu v tomto príbehu? Možno celkom nie, lebo je príliš zostručnený. Avšak je vám iste jasné, že je to príbeh aj o vás, o vašom, štúdiu, povolání, charaktere a vzťahu k Bohu.

Čo dopomohlo doktorovi Benovi Carsonovi (tak sa volá) dostať sa medzi elitu neurochirurgov?

Odpovedá on sám: „*Vo vlastnom živote sa snažím uvádzať do praxe súbor zásad nazvaný **THINK BIG** – odvaha robiť veľké veci. Raz sa ma opýtal jeden černošský chlapec: ,Povedzte mi, aký je váš kľúč k úspechu?*“ Tú

otázku som už dôverne poznal, počul som ju toľkokrát, že ma to priviedlo na myšlienku spracovať ju v písomnej podobe.“ Doktor Carson ponúka návod na úspech človeka, ktorý však ostane stať obidvoma nohami na zemi. Tu je jeho koncept **THINK BIG** vo forme *akronymu*:

T – Talent

Nauč sa rozpoznať, aký talent si dostal od Boha. Každý človek má nejaký dar. Rozvíjaj svoj talent a využi ho v povolání, pre ktoré sa rozhodneš. Iba tak niečo dokážeš. Alebo:

T – time – čas

Uvedom si, aký význam má čas. Ak dodržiavaš dohodnutý čas a robíš svoje úlohy v stanovenom čase, dokazuješ svoju vierohodnosť a ľudia sa na teba spoľahnú. Nauč sa nepremárniť ani okamih, pretože čas sú peniaze a od času závisí aj tvoj výkon. Správne využitie času tiež patrí k talentom. Niektorí dostali túto schopnosť od Boha, iní sa ju musia naučiť. Ale ide to!

H – hope - nádej

Nešír okolo seba pesimizmus, chmúrne vízie do budúcnosti. Od života môžeš očakávať aj dobré veci – zameraj sa preto na ne, vyhľadávaj ich. Alebo:

H – honesty – čestnosť

Ak sa raz dopustíš nečestnosti, dopustíš sa jej aj druhý raz, aby si zakryl následky tej prvej. Veľmi ti to skomplikuje život. To isté platí o klamstve. Keď sa správaš čestne, nemusíš premýšľať, čo si kde a komu povedal. Hovorenie pravdy ti uľahčí život.

I – insight – vnímavosť

Načúvaj ľuďom, ktorí už získali skúsenosti. Pouč sa z ich chýb, aby si ich nezopakoval. Čítaj Bibliu a kvalitnú literatúru. Dobré knihy rozvíjajú vnímavosť a otvárajú ti

nové sféry poznania.

N – nice – láskavosť

Buď k ľuďom láskavý. Zdôrazňujem, ku všetkým ľuďom. Ak sa k nim budeš správať dobre, vrátia ti to. Láskavé správanie vyžaduje menej energie než grobiánstvo. A navyše uľahčí a spríjemní to život tebe aj ostatným.

K – knowledge – znalosti

Znalosti otvárajú bránu do sveta nezávislosti, nádeje, splnených snov a plánov do budúcnosti. Keď získaš vo svojom odbore hlbšie znalosti než väčšina ostatných, staneš sa nenahraditeľným. To ti potom umožní, aby si sám rozhodoval o svojom osude.

B – book – knihy

Zdôrazňujem, že učenie sa z kníh má väčšiu hodnotu ako pasívne počúvanie prednášok, či sledovanie televízie. Pri čítaní zapájaš mozog, pracuješ so slovami a na ich základe vytváraš vlastné myšlienky a závery. Stať sa dobrým čitateľom si vyžaduje tréning – rovnako ako posilňovanie. Nikto nezdvihne vo fitcentre 250 kilogramov hneď na prvý raz. Na začiatku treba trénovať svaly na malej záťaži, a postupne ju zvyšovať. To isté platí aj pre intelekt – ten sa rozvíja pomaly a postupne, čítaním, premýšľaním a formovaním vlastného názoru na problematiku.

I – in-depth learning – štúdium do hĺbky

Povrchný študent, ktorý sa bifľuje naspamäť tesne pred skúškou, o dva dni už z naučeného nevie nič. Dôsledný študent si uvedomuje, že znalosti sa musia stať pevnou súčasťou jeho vnútorného sveta, aby pomocou nich lepšie pochopil realitu. Taký prístup si vyžaduje, aby študent získal dobrý základ a vedomosti si stále prehlboval.

G – God – Boh

Nech sa už staneš čímkoľvek, počítaj vo svojom živote s

Bohom. Nikdy sa ho nevzdávaj. Keď sa spoľahneš na Boha, stane sa z teba neporovnateľne schopnejší človek. Urob, čo môžeš, ostatné prenechaj Bohu. Keď si priznáš, že sa bez Boha nezaobídeš, Boh ti pomôže.

Priatelja, Dr. Carsom dostal vďaka svojej úžasnej, cieľavedomej a hlboko veriacej mame šancu, motiváciu a podporu. Využil to dokonale. Stal sa tým, čím je. Hlboko ľudským, nábožným a vyhladávaným neurochirurgom.

Aké šance sa ponúkajú vám? Veľké. Pozrite sa, koľkí vaši rovesníci sú pozbavení možnosti študovať alebo nemajú chuť študovať alebo nemajú prostriedky, či schopnosti na štúdium. Vy to všetko máte a ste tu v tomto meste. Nachádzate sa nielen vo väčšom meste, ale aj v tomto duchovnom stredoškolskom spoločenstve. To by malo znamenať, že rátate s Božou pomocou a podporou.

Zhromažďujeme sa tu pravidelne okolo Ježiša, práve preto, aby sme sa vedeli stále motivovať, povzbudzovať a podporovať. Naše Gymnázium a jeho aktivity by nám mali pomáhať vyzrievať na kvalitných ľuďoch a odborníkov. Premrháte ponúkanú šancu? No už len to by chýbalo.

Boh, vaši rodičia a dúfam, že aj vy sami chcete čo najlepšie využiť čas vášho študentského života a to pre štúdium. Nech nám všetkým náš Pán pomáha. Amen.